

ACTIE VAN VOGELWACHT UTRECHT EN VOGELWERK GROEP HET GOOI EN OMSTREKEN

Redt de weidevogels in Eemland (U.)

Een wijds landschap met veel weidevogels

Voor de bevolking van Het Gooi en Utrecht is het wijds Eempolderlandschap met de kronkelende Eem een gewaardeerd gegeven. Deze polders vormen ook het belangrijkste weidevogelgebied in Midden-Nederland. Ruim de helft van het grasland, zo'n kleine 4000 ha, blijkt op grond van broedvogeltellingen in de jaren 1973-1976 voldoende waardevol te zijn om voor een aangepast beheer in aanmerking te komen. Het gebied is ook nog van betekenis voor trekvogels als Goudplevieren, zwanen en stootvogels. Al deze vogels geven de voorkeur aan nat grasland met een kruidenrijke vegetatie.

Helaas moeten we constateren dat de weidevogelstand schrikbarend achteruitgaat. Sommige soorten zijn letterlijk gedecimeerd. Omstreeks 1970 waren er nog circa 240 paar Kemphaantjes, in 1976 nog maar 35 paren. Ook Watersnippen en Zomertalingen zijn sterk teruggelopen en de Gele Kwikstaart, vroeger een talrijke soort, is zeldzaam geworden.

Koelen

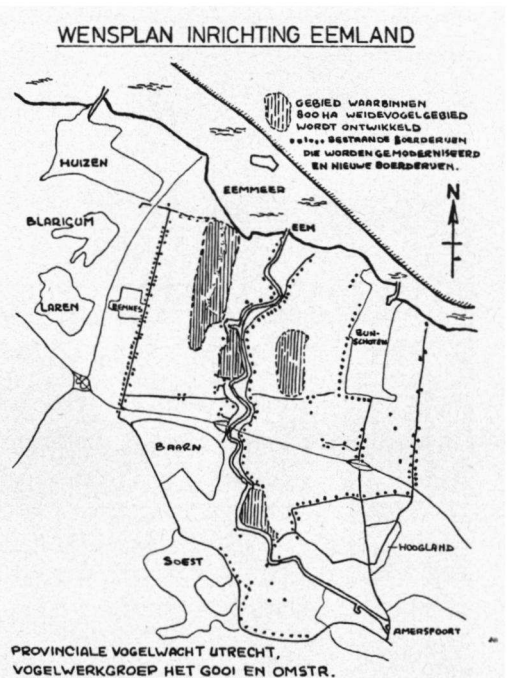
Wat toeneemt zijn koelen, eindeloos veel koelen. In 1965 liepen er nog maar 142 op 100 ha, in 1970 al 159, in 1974 187 en nu vast wel meer dan 200. Dit is mogelijk gemaakt door diepere ontwatering, het gebruik van meer machines, het strooien van meer kunstmest en het maaien van gras in het voorjaar. De boeren moeten wel want anders hebben ze geen inkomen. De wet van vraag en aanbod geldt niet bij de melkproductie. Zuivelbergen ontstaan en ruilverkavelingen hogen die nog verder op. Brussel betaalt en wie heeft in de gaten dat u dat bent, de belastingbetaler. Het zal inmiddels wel duidelijk zijn dat in deze cirkelgang het kruidenrijk grasland nauwelijks van belang is, en daarom verdwijnen de Kemphaantjes!

Bestuur

Voor het oplossen van tegenstellingen, ontstaan door een ontsprekend onderdeel van ons economisch systeem, hebben we bestuurders. Die kiezen wij zelf! In dit geval is vooral het provinciaal bestuur van Utrecht erg belangrijk, want dat heeft in 1978 het Streekplan Utrecht-Oost vastgesteld. Het is ook nauw betrokken bij de voorbereiding van het landinrichtingsplan voor Eemland, dat dit bestuur uiteindelijk moet goedkeuren. De problemen met landbouw en natuurbescherming zijn in 1976 voor de Rijksoverheid reden geweest de boer in Eemland geld in het vooruitzicht te stellen voor 1000 ha zogenaamd Relatienotagebied, dat wil zeggen gebied met weinig koelen per 100 ha, zonder boerderijen en met ruimte voor weidevogels, ook zeldzame!

Streekplan

Met dat streekplan van het provinciaal bestuur van Utrecht is het vreemd gegaan. Als wij weten dat van de Eempolders in 1976 nog 4000 ha grote natuurwaarde had en dat de Rijksoverheid voor 1000 ha geld in het vooruitzicht stelde, lijkt het ons dat het provinciaal bestuur op z'n minst 1000 ha als natuurgebied had moeten aanwijzen. Het bleek al spoedig dat het maar 783 ha werd. Door politieke pressie van de onevenredig

sterke agrarische afvaardiging in provinciale staten werden uiteindelijk 752 ha agrarisch gebied met landschapsecologische waarde en 33 ha natuurgebied aangewezen. Volgens het provinciaal bestuur van Utrecht staan in een dergelijk gebied weliswaar de landbouwbelangen voorop, maar kunnen er beperkingen worden opgelegd aan het landbouwkundig gebruik, zodat het broedgebied van de weidevogels niet wordt aangetast. Met zo'n uitspraak kan het provinciaal bestuur alle kanten uit!

Landinrichtingsplan

Bij het opstellen en uitwerken van het zogenoemde landinrichtingsplan onder de vlag van de achterhaalde ruilverkavelingswet, moet de daartoe benoemde voorbereidingscommissie sterk rekening houden met het streekplan. Daardoor ontbrandt opnieuw de strijd over de hectares en over de plaatsing van nieuwe boerderijen in het landschap. De voorbereidingscommissie is samengesteld uit vier vertegenwoordigers van de landbouw en een van het waterschap, twee vertegenwoordigers voor de sociale, cultuurhistorische, natuur- en landschapsbelangen, de burgemeester van Bunschoten en de voorzitter, nu burgemeester van Kockengen, vroeger landbouwvoorlichter. De natuurbeschermers zijn dus zwaar ondervertegenwoordigd!

Onze mening

De Vogelwacht Utrecht en de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, samen 1000 leden die zich gesteund weten door de plaatselijke en regionale natuurbeschermingsorganisaties (totaal circa 6000 leden), maken zich ernstig zorgen over de gang van zaken in Eemland. Zij respecteren het boerenbelang, maar accepteren niet dat vogels, landschap en milieu (-ook het woonmilieu-) daardoor onredelijk worden aangetast. Na overleg met deskundigen stellen zij zich op het compromisstandpunt dat de bouw van nieuwe boerderijen beperkt behoort te blijven tot de randen van Eemland en tot de oevers van de Eem. De bestaande boerderijen moeten worden verbeterd. Verder moeten er twee of drie vogelreservaten komen waarbij een keuze gemaakt moet worden uit de op het kaartje aangegeven gebieden. Daarbinnen dienen voldoende gronden zodanig te worden beheerd dat zeldzame weidevogels (Kemphaan, Watersnip en Gele Kwikstaart) er in redelijke aantallen kunnen broeden. Daarvoor moet circa 400 ha reserfaat worden aangekocht. Ten minste een zelfde oppervlakte daaromheen gesitueerd moet een gemengd agrarische en natuurbestemming krijgen.

Wij beseffen dat het niet gemakkelijk zal zijn dit te bereiken. Daarom vragen wij u ons te helpen. Dat kunt u door:

In Eemland is de Kemphaan de laatste jaren schrikbarend in aantal achteruit gegaan en is gedoemd te verdwijnen.

Foto: Frits van Daalen.

1. in uw kennissenkring meer bekendheid te geven aan de problemen rond Eemland en de rol van de politici daarin. Wij kunnen u daarbij helpen met dia's, films, artikelen en dergelijke.
2. het wensplan voor de inrichting van Eemland te ondersteunen. Handtekeningenlijsten kunnen worden aangevraagd bij het comité, postbus 159,3730 AD De Bilt of telefonisch onder nummer 030-765552. Deze handtekeningen zullen worden aangeboden aan het provinciaal bestuur van Utrecht.
3. een goed weidevogelbeheer te ondersteunen door storting van een bedrag in het fonds voor de bescherming van de weidevogels in Eemland. Gironummer 25 60 70 ten name van Actie 'Redt de weidevogels' te Nieuwegein. Bedenk daarbij dat 1 m² pachtvrije grond al f 4 á f 5,- kost en dat een stuk land van 100 x 100 m al 10.000 m² is.

Wij zullen de opbrengst aan de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten geven ter gelegenheid van het 75-jarig jubileum. Natuurmonumenten bezit in Eemland pas 33 ha en is bereid de opbrengst te besteden aan verdere beschermingsmaatregelen voor de weidevogels in deze polders.

LITTERATUUR:

- Linde, H.F. van der, e.a., (1975): Weidevogelonderzoek in Eemland. Staatsbosbeheer.
 Peerenboom, A.M. e.a., (1976): De weidevogelstand in Eemland 1976. Staatsbosbeheer.
 Werkgroep Ontwikkeling Eemland (1976): De weidevogels in Eemland, verslag van de vogeltellingen in de broedseizoenen 1973, 1974 & 1975.

Vogelwacht Utrecht: nieuwe afdeling Amersfoort

Op 21 maart 1980 is de regionale afdeling Amersfoort van de Vogelwacht Utrecht opgericht. Dit is de zevende afdeling van deze vogelwacht, die haar werkterrein in de provincie Utrecht heeft.

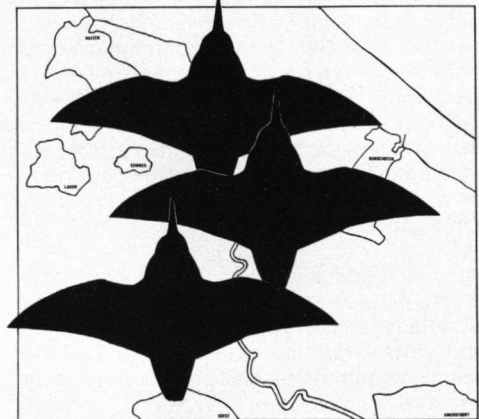
Deze nieuwe afdeling is het logische gevolg van een sterk groeiend leden aantal; begin 1979 nog 480, begin maart van dit jaar al gestegen tot 660!

Naast Amersfoort zijn er afdelingen in De Bilt/Bilthoven, Driebergen/Doorn, Nieuwegein, de stad Utrecht, Vechtplassen (Maarsse en omstreken) en Zeist/Bunnik. Door deze afdelingen worden activiteiten ontwikkeld op het gebied van broedvogel inventarisatie, nestkastencontrole, wintervoeding en educatie (lezingen, dia-avonden en een cursus 'Vogels herkennen').

Voor inlichtingen kan men terecht bij de coördinator van de afdeling Amersfoort, mevrouw N. van Donkersgoed, Kappayne van de Coppelloolaan 64a, 3818 KX Amersfoort, 033 - 11498 of bij de secretaris van de vogelwacht, B. Loos jr., Minervaplein 6, 3581 XN Utrecht, 030-511829.

De dag tevoren werd de afdeling Lopikerwaard van de Vogelwacht Utrecht opgericht!

REDT WEIDEVOGELS EEMLAND

STORT IN FONDS VOOR AKTIE
 'REDT DE WEIDEVOGELS', GIRO 256070, NIEUWEGEIN
1M² = 4á5 GLD.

kontakadres: POSTBUS 159, 3730 AD DE BILT

• Comité 'Redt de weidevogels in Eemland',
 postbus 159, 3730 AD De Bilt.

De bonte berm

Een boek om van te smullen. Het geeft een indruk van de rijke flora en fauna langs onze wegen. Het doet me denken aan een modern Verkade's album en met weemoed denk ik hoe onze bermen nog een 50 jaar geleden waren. Bloemrijke wegbermen zijn ook een goede woonplaats voor veel insecten. Maar waar veel insecten te vinden zijn zullen talloze vogelsoorten zich ook goed thuisvoelen, terwijl ook de zaden van de talloze kruiden vogels aantrekken. Bermen zoals op pagina 135 kunnen ook gunstige broedplaatsen opleveren. De auteur heeft jarenlang op de bres gestaan om onze wegbermen weer te veranderen in kleurige, kruidenrijke natuurstroken. Door middel van de tekst en talrijke prachtige kleurenafspeelingen wordt getoond hoe mooi wegbermen kunnen zijn, maar waar veelal nog wel wat aan ontbreekt. Dit boek zal ongetwijfeld alleen maar vrienden maken voor een 'bonte berm' en dat zal in de eerste plaats ook wel de bedoeling van de auteur zijn geweest.

P. Zonderwijk: De bonte berm. De rijke flora en fauna langs onze wegen. Veel kleurenill. van de schrijver, 160 pag. (1979). Uitg. Zomer & Keuning, Ede Prijs f 34,90.